

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Glas

صوت الاتحاد الإسلامي

ÚSTŘEDÍ MUSLIMSKÝCH
NÁBOŽENSKÝCH OBCÍ
V ČESKÉ REPUBLICE

● ROČNÍK 18

● ČÍSLO 1 - 2

ÚNOR 2000 - DZÚL KA'DA 1420

لجاعة الدينية الإسلامية في الجمهورية التشيكية

Organe de la Communauté religieuse musulmane de la
République Tchèque

Ofizielle Zeitung der moslemischen Religionsorgani-
sationen in ČR

Al Ittihad al Islami

Ústředí muslimských náboženských obcí v České republice

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم :

مَنْ أَدْجَلَ السَّرُورَ عَلَى أَهْلِ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ
لَمْ يَرِ اللَّهُ لَهُ جَزَاءٌ دُونَ الْجَنَّةِ

Boží posel (Buď s ním mír) řekl:
Toho, kdo způsobí radost muslimské rodině,
Bůh neodmění ničím menším než rájem.

عيد مبارك

Id mubarak!

Bayram mubarek olsun!

Ing. Mir Mohamed Násir

V co věří muslim?

Islám z jazykového hlediska doslova znamená „mír“ a „odevzdat se“. V náboženském slova smyslu ale znamená „odevzdat se do vůle Boží a řídit se Jeho zákony“. Základním kamenem - alfou a omegou - celého islámského náboženství je proto víra v Boha. A to víra v Boha vševědoucího, všemohoucího, odpouštějícího, spravedlivého, zkrátka jediného. Víra v Boha, který stvořil svět od nejmenšího živočicha až po různé druhy rostlin, hvězdy, planety, slunce, měsíce aj. a obdařil je určitými vlastnostmi. Tyto vlastnosti jsou pak dány určitými zákonitostmi a pravidly, které Bůh stanovil a předurčil. A tak jsme svědky toho, že se slunce pohybuje po určité dráze, živočichové se chovají podle určitých pravidel a rostliny rostou na základě určitých zákonitostí.

Bůh stvořil také člověka a dal mu schopnost podmanit si ostatní věci. Poskytl mu právo panovat, vládnout a řídit. V důsledku toho člověk může manipulovat s geny a klonovat dokonce i živočichy. Aby ale toto právo nezneužil, Bůh ho obdařil vedením. Tím vedením je pro muslima Písmo, které rozlišuje dobro od zla. V Písmu například věci jako je krádež, vražda a nespravedlnost jsou považovány za zavrženíhodné činy. Naproti tomu dobré chování, milosrdenství a zbožnost jsou označovány jako dobré skutky. Proto i víra v Písmo je pro muslima velmi důležitá a tvoří další pilíř jeho víry. Přičemž se za Písmo považují všechny knihy, které Bohem byly dány prorokům.

Třetím pilířem muslimské víry je víra v proroky a posly Boží, a to od Adama přes Noema, Abrahama, Mojžíše Ježíše a jiné až po Muhammada. Bůh prostřednictvím proroků sděloval lidem Písmo, aby byli správně vedeni. Aby rozlišovali dobro od zla a řídili se Božími zákony. Prorokové a poslové Boží svým učením a životem dávali lidem návod jak žít. Byli vyvoleni Bohem a tudíž i jejich učení a styl života byly inspirovány jejich Stvořitelem. Přesto však zůstali lidmi a svým životem dokázali, že člověk, navzdory všem překážkám, je schopen vést důstojný život. Dokázali žít jako obyčejní lidé, ale zároveň významným způsobem ovlivnili chod světa. A to vše z vůle Boží.

Podle Koránu Bůh s proroky rozmlouval třemi způsoby: prostřednictvím vnuknutí „zpoza clony“ (tzn., že prorok slyšel Boží hlas aniž by Ho však spatřil, např. Mojžíš v údolí Tuwá) anebo tak, že vyslal k nim anděla. Z tohoto důvodu víra v anděly je také důležitou součástí muslimské víry. Andělé z pohledu Koránu jsou bytosti, které vykonávají to, co jim Bůh nařizuje. Tedy nemají rozhodovací pravomoc o chodu světa. Andělé mimo jiné uctívají Boha, zapisují skutky lidí, a jak už dříve bylo řečeno, sloužili jako Boží vyslanci prorokům.

Dalším článkem muslimské víry je víra v soudný den. To znamená, že muslim věří v poslední soud, a proto smrt nepovažuje za zánik, nýbrž ji chápe jako přechod a most do jiného světa. Věří v den, kdy se každý jednotlivec seznámí s výsledky svého chování a skutků, které vykonal bě-

hem svého života, a na základě toho bude buď Bohem odměněn anebo potrestán. Kdy ale onen den nastane, ví jedině Bůh. Korán o tom říká:

Budou se tě dotazovat na Hodinu a na příchod její. Řci: „Vědomost o tom je pouze u Pána mého a jedině On odkryje ji v čas její. Těžká je na nebesích a na zemi a přijde k vám jen znenadání.“ (Korán 7:187)

V co tedy věří muslim? V Boha, Písmo, proroky, anděly a v soudný den:

Zbožnost nespočívá v tom, že obrátíte tváře své směrem k východu či západu, nýbrž zbožný je ten, kdo uvěřil v Boha, v den soudný, v anděly, Písmo a proroky a rozdává z majetku svého - bez ohledu na lásku k němu - příbuzným, sirotkům, nuzným, po cestě jdoucím, žebrákům a na otroků vykoupení, a ten, kdo modlitbu dodržuje a almužnu udělí. A zbožní jsou ti, kdož úmluvy své dodržují, když je jednou uzavřeli a v protivenství, v neštěstí a v dobách násilí jsou trpěliví - to jsou ti, kdož víru pravou mají, a to jsou bohobojní (Korán 2: 177).

Proč muslimovi nestačí pouze víra v Boha? Proč musí věřit také v proroky, anděly a Písmo? Vždyť všichni prorokové vyzývali lidstvo k víře v Boha. Stejně tak i andělé jsou bytostmi sloužícími Bohu. A ani Písmo nepopírá, že jedině Boha třeba uctívat.

Vpravdě řečeno muslimovi stačí pouze víra v Boha, ovšem za předpokladu, že ví kdo je to Bůh. A právě tato podmínka je velmi důležitá. Bůh je totiž tak veliký, že Ho člověk svým věděním nedokáže popsat a definovat. Musí Ho proto brát tak jak Sám Sebe prostřednictvím proroků a Písma popisuje. Z tohoto důvodu je nutné, aby člověk věřil v proroky „kteří byli vyvoleni Bohem a kteří měli za úkol seznámit lidstvo s Božím poselstvím a Písmem. Jinými slovy nestačí mít víru v Boha a přitom za Boha považovat kus kamene či nějakou lidskou bytost, které nedokážou mít ani svou existenci pevně ve svých rukou. Což v případě, že se člověk řídí pouze svými domněnkami, může hrozit. Muslim je proto následovníkem proroků, aniž by jim však připsal jakýkoliv atribut, který je vlastní jenom Bohu. Věří v soudný den, neboť je přesvědčen, že Bůh je spravedlivý a nenechává bez povšimnutí zlo a krutosti spáchané na tomto světě, stejně jako nenechává bez odměny zbožnost a dobré skutky.

Svět z pohledu muslima

Svět z pohledu věřícího muslima je stvořen Bohem. Bůh je moudrý, a proto vše je stvořeno v souladu s Boží moudrostí, v co nejlepší podobě. V Koránu čteme, že Bůh je Ten, „jenž překrásnou učinil každou věc jím stvořenou.“ (32:7)

Přesto však mnohdy nejsme spokojeni s tímto světem. Vyčítáme Bohu, že připustil hlad, války a mnoho dalších nepřijemností. Tato nespokojenost nás vede až k tomu, že zapomínáme na Boha a popíráme Jeho existenci. Zapomínáme, že On nám dal život.

Bůh ale ví o těžkostech tohoto světa. Je totiž vševědoucí. Boží posel Muhammad (Nechť mu Bůh žehná a dá mír - NMBŽ) řekl:

Praví Bůh - sláva Jemu! - „Synu Adama! Jestliže strpíš neštěstí tohoto světa, nebudeš mít jinou odměnu, jen ráj jako území.“

Je ale obtížné obstát v takovéto zkoušce a strpět veškeré tragédie, které se odehrávají kolem nás. Dokážeme to jedině tehdy, máme-li pevnou víru v Boží spravedlnost a pokud si uvědomujeme, že:

1. Bůh těmito těžkostmi nás zkouší. Říká totiž:

Budeme vás zkoušet trochu strachem a hladem, a ztratou na majetku i lidech a plodech - avšak oznam zvěst radostnou trpělivým, kteří, když je postihne neštěstí, hovoří: „My Bohu patříme a my se k Němu navrátíme!“ (2:155-156)

2. Svůj jistý podíl na těchto tragédiích máme i my lidé. Boží posel Muhammad (NMBŽ) řekl:

Pravil Bůh vznešený: „Služebníci moji! Věru jsem Sobě zakázal křivdění i zakázané jsem to učinil mezi vámi. Nekřivďte si tedy navzájem! Služebníci moji! Věru jsou to vaše skutky, které vás obklopují. Najde-li někdo dobro, nechť pochválí Boha. Najde-li však něco mimo něj, nechť neobviní, leda sama sebe.“

Bůh je milostivý. Proto ani ty nejodpornější věci nelze považovat za zlo spáchané na nás Bohem. Všechno totiž má u Boha nějaký smysl. Jisté je mnoho otázek a nejasností, které si nedovedeme vysvětlit. Je řada jevů, které podle nás postrádají jakýkoli smysl. Na druhé straně nutno říci, že jsme jen lidé a jako lidské bytosti nedisponujeme takovými vědomostmi, které má náš Stvořitel. Možná, že bychom tyto věci hodnotili jinak, kdybychom o nich věděli toho tolik jako Bůh. V této souvislosti jeden koránský příběh: Prorok Mojžíš (Mír s ním - MN) se jednoho dne setkal s jedním Božím služebníkem, kterého Bůh obdařil většími vědomostmi a moudrostí. Chtěl se od něho něco püičit. Řekl mu: „Smím tě následovat, abys mne naučil něčemu ze správného vedení, o němž jsi byl poučen?“ Odpověděl: „Ty nebudeš schopen mít trpělivost se mnou. A jak bys také mohl mít trpělivost v tom, co je mimo rozsah vědění tvého?“ Avšak Mojžíš řekl: „Bude-li Bůh chtít, shledáš mne trpělivým a já neoslyším rozkazu žádného.“ Chceš-li mne následovat, tedy se mne neptej na nic, pokud já sám tě nevybídnu svou zmínkou., A pokračovali dále, a když pak na lodi pluli, služebník Náš ji provrtal. I otázal se Mojžíš: „Provrtals ji, bys utopil ty, kdož na ní cestují? Tys věru učinil věc nevdanou!“ Odpověděl: „Neřekl jsem ti, že nebudeš schopen mít trpělivost se mnou?“ I řekl Mojžíš: „Nekárej mne za to, že zapomněl jsem a neukládej mi ve věci mé zkoušku těžkou!“ A pokračovali dále, až potkali chlapce nějakého, a zabil jej a Mojžíš zvolal: „Zdaž zabils duši nevinnou, aniž právo pomsty jsi měl? Tys věru spáchal věc ohavnou!“ Odpověděl: „Neřekl jsem ti, že nebudeš schopen mít trpělivost se mnou?“ Mojžíš pravil: „Jestliže se tě po tomto ještě zeptám na cokoliv, tedy se zbav společenství mého, a již se ti dostalo ode mne omluvy. „A pokračovali dále. Když přišli k obyvatelům města jednoho, o jídlo je požádali, však lidé ti je pohostit odmítli. A nalzli zde zeď, jež spadnutím hrozila, když pak ji služeb-

ník Náš do pořádku přivedl, pravil mu Mojžíš: „Kdybys chtěl, mohlo by se ti za to dostat odměny.“ I odvětil: „Toto znamená rozehod mezi mnou a tebou, nicméně ti chci vysvětlit toho sdělit, v čem nebyls s to trpělivost mít. Co týká se lodi oné, ta patřila chudákům, kteří na moři pracují. A chtěl jsem ji poškodit, aby ztratila cenu pro krále jednoho, jenž na ně číhá a jenž každou dobrou loď násilím jímá. A co týká se chlapce toho, rodiče jeho byli věřící, a obávali jsme se, že vzpurností a nevděkem svým on zavede je oba, a přáli jsme si, aby Pán jejich jim jej vyměnil za jiného, jenž bezúhonnější by byl a lásky jejich více byl hoden. A co se týká té zdi, ta patřila dvěma chlapcům sirotkům ve městě tom a byl pod ní poklad pro ně předurčený, a otec jejich muž bezúhonný byl a Pán tvůj si přál, aby oni nejdříve dospělosti své dosáhli a teprve pak poklad svůj odkryli z milosrdenství Pána tvého. A já pak nic z toho z rozhodnutí vlastního nečinil, a toto je výklad toho, v čem tys trpělivosti nebyl schopen.“ (18: 66-82)

V tomto příběhu vidíme, jak je Mojžíš (MN) netrpělivý, když vidí nějakou nepříjemnou věc. Jeho netrpělivost je ale svým způsobem na místě. Nezná totiž všechny souvislosti jednotlivých kroků svého druha. Neví, jaký má smysl děravá loď či pomoc obyvateli města, kterému nezáleží na ostatních. Jeho druh ovšem ví, co to všechno znamená. Rozsah jeho vědění je větší než u Mojžíše (MN), a proto vše snáší s klidem. To, co je pro něho zcela jasné, pro Mojžíše (MN) je spíše záhadou.

Rozdíl v rozsahu vědění tedy hraje důležitou roli při hodnocení jevů, které se kolem nás odehrávají. Právě skutečnost, že Bůh má větší vědomosti než my a že rozsah Jeho vědění a moudrosti je nekonečný, vede věřícího muslima k tomu, aby se při každodenním životě spoléhal na svého Stvořitele a žádal Ho o správné vedení. Bůh je vševědoucí, a proto On nejlépe ví, co je pro nás dobré a co nikoli. Z tohoto důvodu se věřící muslim neřídí svými domněnkami, ale nechá se vést Bohem. Respektuje proto všechn Jeho zákon beze zbytku a výjimek, a snaží se splnit své povinnosti, jež mu jsou předurčeny právě jeho Pánem.

Vztah věřícího muslima s Bohem je proto základním kamenem celé škály jeho vztahů s okolním světem. Z tohoto vztahu pramení veškeré jeho chování. Věřící muslim je totiž povinen svou víru doložit činy. A naopak za každým jeho činem musí stát víra v Boha. Skutek bez víry, stejně jako víra beze skutku, není dostačující. Boží posel Muhammad (NMBŽ) pravil:

První z těch, kteří budou souzeni v den zmrtychvstání, bude ten, jenž zemřel jako mučedník. Bude přiveden (k Bohu) a On mu dá poznat, jakou milost mu udělil, a on to pozná. Zeptá se ho: „Co jsi s tím udělal?“ Odpoví:

„Bojoval jsem za Tebe, pokud jsem nepadl jako mučedník.“ Řekne: „Ty jsi klamal. Spíš jsi bojoval, abys byl přezdíván hrdinou, což se také stalo.“ Potom bude přikázáno, aby mu odkryli tvář a hodili ho do ohně. Pak bude přiveden muž, který získal vědomosti a ty učil, i recitoval Korán. (Bůh) mu dá poznat, jakou milost mu udělil, a on to pozná. Zeptá se ho: „Co jsi s tím udělal?“ Odpoví: „Získal jsem vědomosti a ty jsem rozšiřoval, i recitoval jsem Korán pro Tebe.“

Řekne: „Ty jsi klamal. Spíš jsi učil, aby se říkalo: To je vědec! A recitoval jsi Korán, aby se hovořilo: To je znalec Koránu! Což se také stalo.“ Potom bude přikázáno, aby mu odkryli tvář a hodili ho do ohně. Pak bude přiveden muž, jehož Bůh obdařil všemi druhy bohatství. (Bůh) mu dá poznat, jakou milost mu udělil a on to pozná. Zeptá se ho: „Co jsi s tím udělal?“ Odpoví: „Nevynechal jsem žádnou cestu, na které jsi chtěl, aby se něco darovalo, pokud jsem nedaroval kvůli Tobě.“ Řekne: „Spíš jsi to udělal, aby se říkalo: To je dobrodinec! Což se také stalo.“ Potom bude přikázáno, aby mu odkryli tvář, na to ho hodí do ohně.

Ve stejném duchu je i další prorokův výrok: Víra není přáním ani předstíráním, nýbrž to, co je ukotveno v srdci a potvrzeno skutkem!

A jak poznáme, co je dobrý skutek a co nikoliv? Poznáme to podle toho, zda je či není v souladu s Božím zákonem. Bůh nám prostřednictvím Svých poslů a proroků seslal dostačující návod k tomu, abychom žili šťastně. Je ale na nás, zda se řídíme tímto návodem anebo se necháme vést jinými pravidly. Bůh oboje umožnil.

Člověk z pohledu Koránu

Korán se na člověka dívá jako na bytost důstojnou a vznešenou (17:70) s mimořádnými vlastnostmi a schopnostmi. Přiznává mu ve srovnání s ostatními tvory obrovská práva. Vyjadřuje se o něm jako o bytosti, kterou Bůh na Zemi učinil zástupcem (2:30) a ve kterou vdechl část ze Svého ducha (32:6-9). Člověk z pohledu Koránu je tvor disponující věděním (2:31). Může přemýšlet, logicky věci odvozovat a obje-
vovat. Má ohromnou moc nad přírodou. Bůh mu totiž podmanil vše, co je na Zemi a nebesích (45:13).

Má však jednu základní povinnost: sloužit Bohu (51:56). A to nejen svými modlitbami a obřady, ale celým svým životem (6:162).

Člověk tedy z pohledu Koránu je jak vznešeným správcem na Zemi, tak Božím služebníkem. Může vládnout, ale zároveň má nad sebou Vládcce. Tato dvojí role mu umožňuje žít s ostatními tvory v harmonii. Člověk, který si je vědom toho že je Božím služebníkem, neubližuje, neboli lépe řečeno, neměl by ubližovat nikomu a ničemu. Každé Boží stvoření, od mravence až po různé druhy rostlin a živočichů, pěje Boží slávu (24:41, 57:1) a tudíž si zasluhuje naše dobro a zbožnost. Proto je důležité, aby člověk rozlišoval dobro od zla, zbožnost od hříchu. Což Bůh také umožnil (91:7-8). Obdařil každého z nás jakýmsi obecným vedením anebo návodem bez ohledu na to, zda jsme či nejsme Mu za to vděční (76:2-3). Možná to, čemu se říká lidské svědomí, je odrazem této skutečnosti.

Člověk podle Koránu je stvořen jako bytost, která je již od samého počátku seznámena s Bohem (7:172) a

kteřá má přirozený sklon svého Stvořitele poznat (30:30). Což je mj. užitečné k tomu, aby se již od narození vydal na správnou cestu a aby byl dobrým správcem na Zemi. Uvědomuje-li si člověk přítomnost Boha a Jeho panství, Jeho moc a úroveň Jeho vědění, stane se pokorným a lépe sloužícím panovníkem, obchodníkem, vědcem, zkrátka lépe sloužícím člověkem.

Zapomene-li však na Něho, Bůh mu podle Koránu dá zapomenout na sebe sama (59:19). Neví pak jaký je smysl jeho života na tomto světě a odkud kam vůbec kráčí. Může se potom stát obětí svých domněnek, které s pravdou často nemusí mít nic společného a které mu mnohdy předkládají falešný obraz světa.

Vedle kladných vlastností má člověk i některé záporné. Přestože ho Bůh obdařil věděním, někdy si neuvědomuje velikost Božského dobrodiní vůči sobě. Je nevděčný ke svému Stvořiteli, který mu dal život a připravil mu podmínky pro existenci (22:66). Navzdory všem znamením někdy nepoznává svého Pána a rád se o řadě věcí pře (18:54). Necítí potřebu poznat Boha, leda když ho potká nějaké neštěstí. Pak Ho volá vleže, vseďe i vestoje (10:12). Je vrtkavý (70:19) a ustrašený (70:20). Když se mu však dostane něčeho dobrého je lakomý a nerad se s někým dělí (70:21, 17:100).

Jaký je tedy člověk z pohledu Koránu?

Jak bylo již uvedeno, člověk je seznámen s Bohem již v okamžiku zrození. Přejde tedy na svět s vírou v Boha a proto je, ve své podstatě, dobrý. Hříšníkem se stává až tehdy, když zapomíná na svého Stvořitele a začíná se dopouštět zlých skutků. Potom jak uvádí Korán, má srdce, kterým nic nechápe, má oči, kterými nic nevidí a má uši, kterými nic neslyší (7:179). Je pak zbloudilejší než mnozí jiní tvorové. Korán velmi důrazně podtrhuje význam víry a skutků, což vyplývá mj. z následujících veršů:

„Při osudu!

Věru člověk spěje v záhubu!

Kromě těch, kdož uvěřili a zbožné skutky konali a vzájemně se k pravdě a neochvějnosti nabádali.“ (103)

„Při hoře Fíkovníku a hoře Stromu olivového,

při hoře Sinaji,

při tomto bezpečném území!

Stvořili jsme věru člověka v postavě nejkrásnější

a pak jsme jej svrhli tam, kde z bídných je nejbídnější,

kromě těch, kdož uvěřili a zbožné skutky konali - jim náleží odměna, jež se nezapomíná.“ (95:1-6)

Rozhodujícími pro člověka jsou tedy jeho víra a skutky. Jestliže zločin a nevěrectví mu způsobují ztráty a

vzdalují ho stále více od Boha a potažmo od přirozeného stavu, ve kterém byl stvořen, víra v Boha a zbožné chování mu podle Koránu zajišťují věčné blaho. Jinými slovy jsou to víra a skutky, které zachrání člověka před ztrátou. Přičemž „břemeno“ víry a zbožného chování, jak uvádí Korán, vzal na sebe dobrovolně:

„Nabídlí jsme břemeno víry (ono svěšené) nebesům, zemi i horám, ale ony odmítly je nésti a zalekly se ho, a vzal je na sebe člověk, ačkoli je nespravedlivý a nevědomý.“ (33:72)

Koránské verše použité v textu:

„Věru jsme milostí Svou syny Adamovy poctili a na pevnině i na moři jsme je nosili a obživu jsme jim uštědřili výtečnou a před mnohými z těch, jež jsme stvořili, přednost jsme jim dali významnou.“ (17:70)

„Hle, Pán tvůj k andělům pravil:“ Umístím na zemi zástupce!.,“ (2:30)

„A tak tomu je - On zná nepoznatelné i všeobecně známé a On mocný je i slitovný,

ten, jenž udělal překrásně každou věc jím stvořenou a člověka nejdříve z hlíny stvořil,

pak potomstvo jeho z kapky vody nicotné učinil

a potom jej vyrovnal a část ducha Svého v něj vdechl, ...“

(32:6-9)

„A naučil Adama jména všechna... (jména všechna: podle komentátorů vědění o všech pojmenovaných věcech)“ (2:31)

„On podmanil vám vše, co na nebesích je i na zemi...“ (45:13)

„A džiny a lidi jsem proto stvořil, aby Mne uctívali,“ (51:56)

„Rci:“ Věru modlitba má, obřady mé, život můj i smrt má náleží Bohu, Pánu lidstva veškerého.,“ (6:162),

„Což jsi neviděl, že Boha slaví všichni, kdož na nebesích jsou i na zemi, a rovněž ptáci, v řadách letících? A vše zná modlitbu i volání slávy Jeho...“ (24:41)

„Chválí Boha vše, co na nebesích je i na zemi ...“ (57:1)

„Při duši a při tom, kdo dal jí vyrovnanost

a vdechl jí hříšnost i bohabojnost (poučil ji o hříšnosti i bohabojnosti)!“ (91:7-8)

„Věru jsme člověka stvořili z kapky semene, ze směsí, zkoušejíce jej. A slyším a vidoucím jsme jej učinili a na správnou cestu - ať vděčný je či nevděčný - jsme jej uvedli.“ (76:2-3)

„A hle, Pán tvůj vzal potomstvo všechno ze synů Adamových, jež vzešlo z ledví jejich, a dal jim svědčit o nich samých a řekl: “Což nejsem Já Pánem vašim?., I odpověděli: “Ano, dosvědčujeme to!.,“ (7:172)

„Obrať tvář svou k náboženství pravému jako hanfí podle sklonu přirozeného lidem, v němž Bůh lidi stvořil...“ (30:30)

„Nebudte jako ti, kdož zapomněli na Boha a jimž On dal zapomenout na sebe samé...“ (59:19)

„A On je ten, jenž dal vám život, potom vás zemřít nechá, aby vás posléze znovu oživil. A člověk je vskutku velmi nevděčný.“ (22:66)

„A věru jsme předložili lidem v Koránu tomto všemožné druhy příkladů, však člověk rád se o většině věcí pře.“ (18:54)

„Když postihne člověka neštěstí, tu volá Nás vleze, vsede i vestoje, když však od něho neštěstí odejmeme, kráčí dále, jako by Nás nebyl nikdy volal proti neštěstí, jež se ho dotklo.“ (10:12)

„Člověk byl věru stvořen vrtkavý:

když dotkne se ho neštěstí, je ustrašený,

když dotkne se jej dobré, je odmítavý.“ (70:19-21)

„Rci:“ Kdybyste vlastnili pokladnice milosrdenství Pána mého, věru byste je sřezili ze strachu před spotřebováním, neboť člověk je velmi lakomý.,“ (17:100)

„A stvořili jsme věru pro peklo množství džinů i lidí kteří mají srdce, jimiž nic nechápu, a mají oči, jimiž nic nevidí, a mají uši, jimiž nic neslyší. Podobají se dobytku, ba jsou ještě zbloudilejší - a to jsou ti, kdož jsou lhotejší.“ (7:179)

Naše místo ve vesmíru

Před několika dny se mi do ruky dostal atlas světa. První strany byly věnovány popisu vesmíru, galaxií a

planet naší sluneční soustavy. Mne jakožto cizince pochopitelně zaujaly především obrázky. Měl jsem štěstí. Na straně „Naše místo ve vesmíru“ jich bylo hned několik. První z nich znázorňoval vesmír a druhý jakési soubory teček, které byly souhrnně nazvány „Obří kupa galaxií“. Překonal jsem svou nechuť k češtině a pod druhým obrázkem jsem mj. četl: „Naše vlastní Obří kupa galaxií je tak obrovská, že světlo překoná tuto vzdálenost za 100 000 000 (sto milionů) let.“ Přesl jsem k dalšímu obrázku, který byl zvětšením jedné ze světlejších teček předchozího. Označoval jakousi „Místní skupinu“, pod níž bylo uvedeno: „Mléčná dráha patří do skupení galaxií, které společně tvoří tzv. Místní skupinu. Tato hvězdokupa má rozměry asi 2 500 000 světelných let.“ Následovalo pak čtvrté zobrazení zvětšující jedno ze tří světlejších míst třetího obrázku. To už byla nám dobře známa Mléčná dráha. Pod ní bylo možno mj. číst: „Slunce je jen jednou ze 200 000 000 000 hvězd, které tvoří spirálový disk Mléčné dráhy.“ A podle toho to také skutečně vypadalo. Slunce bylo na obrázku znázorněno jako malý puntík.

Zavřel jsem knihu a začal jsem přemýšlet o vesmíru a Bohu. Přitom jsem si vzpomněl na slova, která denně několikrát vyslovuji při modlitbách - Bůh je větší (Alláhu akbar) - a uvědomil jsem si Boží velikost. Položil jsem si pak otázku: „Jestliže Slunce, které je mnohem větší než Země, je tak malé ve srovnání s ostatními částmi vesmíru, jak malé místo přísluší mně v tomto světě? Vždyť jsem jen jedním z 6 000 000 000 lidí, kteří žijí na Zemi a Země je jen jednou z několika planet, jež obíhají kolem Slunce!“ Na chvíli jsem si vybavil obraz dnešní doby a bylo mi z toho smutno. Vzpomněl jsem si totiž na krveprolévání, nepřátelství, krádeže, pomluvy a ... Jako by lidstvo nevědělo o svém místě ve vesmíru.

Jsme zvláštní

My lidé jsme velice zvláštní. Budujeme si továrny a zároveň nám vadí škodlivé chemikálie z továren. Štěpíme jádro atomu, a pak si nevíme rady s radioaktivním zářením. Chceme sedět v pohodlných křeslech, ale současně kritizujeme kácení stromů, ze kterých ona křesla byla vyrobena. Chceme mít každý své auto, ale zároveň nám vadí smog. Vyrábíme nejničivější zbraně, ale současně nenávidíme válku.

Ba jsme mnohem zvláštnější. Na státní úrovni vytváříme jedni proti druhým různé aliance, uvalujeme různé sankce na ty, kteří jsou zrovna slabší než my, bombardujeme města a vesnice s odůvodněním, že jejich obyvatelé jsou podle nás bandity a teroristy.

Tím ale naše zvláštnost nekončí. Rozdělujeme se na bílé a černé, civilizované a necivilizované. Vymýšlíme si jakési podle nás obecně přijatelné principy a nazýváme je vznešené „lidskými právy“. A ona „lidská práva“ často rádi zneužíváme jen ve svůj prospěch.

Jsme vskutku zvláštní!

Mgr. Vít Machálek

Křesťanství a Islám v Čečensku

Křesťanství a Islám se mohou setkávat jako dvě mocné duchovní a morální síly, vedoucí své vyznavače k tomu, aby se předstihovali v konání dobrých skutků (viz Korán 5:53/48) - anebo jako dvě ideologie, sloužící lidem k ospravedlňování bezpráví, které páchají na svých bližních...

Příklady takového zneužívání náboženství by se bohužel dalo v různých částech světa najít velmi mnoho. Výjimku nepředstavuje ani Severní Kavkaz a konkrétně Čečensko, nacházející se dnes ve středu pozornosti světové veřejnosti díky válce, kterou proti němu vede „pravoslavné“ Rusko. Podívejme se však nejprve na hlavní mezníky náboženských dějin této malé země.

Víru v jednoho Boha hlásali původně pohanským Čečencům (čečensky Noččo) nejprve křesťanští misionáři, kteří již od 8. století přicházeli ze sousední Gruzie. Ve 12.-13. století byla v oblasti vybudována pevná církevní organizace, vpadl Mongolů ale vedl k jejímu rozvrácení.

Duchovní silou, která vytláčila pohanský polyteismus, se stal teprve sunnitský Islám, který se do Čečenska začal šířit v 17. století z Dagestánu. Současně s Islámem sice do oblasti před zhruba čtyřmi sty lety začalo pronikat také pravoslavné křesťanství, poselství hlášené pravoslavnými kněžími však muselo postrádat hodnověrnost. Jeho hlasatelé totiž přicházeli ve stínu ruské armády, jejíž výboje na Severním Kavkaze měly s evangeliem pramálo společného. Rusové spíše než Krista stavěli na první místo rozšiřování hranic „vlasti“, strašlivé modly, v jejichž jménu byly na Kavkaze zabity milióny lidí. Čečenci se ruské agresi postavili na rozhodný odpor a Islám jim pro jejich zápas poskytl morální podporu. Od roku 1783 stáli v čele boje Čečenců za svobodu imámové, z nichž nejslavnější byli Mansur a z Dagestánu pocházející Šamil.

Ruští carové byli odhodláni ovládnout Severní Kavkaz stůj co stůj a odboj čečenských muslimů znovu a znovu utápěli v krvi. Čečenci byli vražděni, jejich půda odlesňována, úroda ničena a vesnice srovnávány se zemí. Téměř dvě třetiny Čečenců byly vyhlazeny, mnoho dalších muselo odejít do vyhnanství. Zatímco na počátku 19. století žilo podle údajů ruské rozvědky na Kavkaze půldruhého miliónu Čečenců, po století ruských výbojů jejich tam podle čísla z roku 1892 zbylo 143 tisíc. Ruská pravoslavná církev, rouhavě ztotožňující vůli carovu s vůlí Boží, tyto hrůzné vyhlazovací války plně podporovala. Vnímala je jako "křížové výpravy", vedené ve jménu Kristova kříže proti islámskému pultměsíci.

Po bolševické revoluci z roku 1917 byl v Rusku i na Kavkaze rozpoután nesmírně krutý boj proti náboženství, trvající sedmdesát let. Sovětský režim s ďábelským zánicím likvidoval ve stejné míře křesťanské kněze jako muslimské duchovní, kostely i mešity. Čečenci byli za své smýšlení potrestáni dokonce kolektivní deportací do Kazachstánu z roku 1944, která si vyžádala nesmírné množství obětí na životech (krutě pronásledováni ovšem

byly i různé křesťanské národy Sovětského svazu).

Po svržení komunismu čtyřsetletý čečenský boj za svobodu roku 1991 konečně dospěl k opětovnému vyhlášení nezávislosti. Přestože Čečenská republika Ičkeria tehdy ještě nebyla vyhlášena jako islámský, ale jako světský stát, Rusko ji ihned označilo za baštu islámského fundamentalismu. Po patřičné propagandistické přípravě zahájila ruská vojska 11. prosince 1994 novou vyhlazovací válku v Čečensku, která si během necelých dvou let vyžádala životy přibližně 100 tisíc lidí - vesměs žen, dětí a starců.

V průběhu této války se skupina věřících křesťanů a muslimů v Moskvě společně modlila za mír v Čečensku a dokonce i ruský pravoslavný patriarcha Alexij II. se hned na jejím počátku sešel s čečenským muftím Al-Sabekovem k vydání společné výzvy k zastavení krveprolití. V této výzvě se mj. konstatovalo:

"Věrní následovníci obou náboženství touží jenom po míru. Použití symbolů a nauk svatých pro křesťany a muslimy k vyvolání nepřátelství a konfliktů je hřích a neodpustitelný skutek před Bohem."

Přes toto prohlášení a přes to, že při barbarském ruském bombardování Čečenska lehly pravoslavné kostely popelem právě tak jako mešity, se však v ruské pravoslavné církvi stejně jako kdysi za carů také tentokrát objevily tendence posvěcovat zlo, páchané státní mocí, a vydávat zločinnou válku za dílo milé Bohu. Popové kropití mladé vojáky na základnách svěcenou vodou a modlili se za to, aby "položili" co nejvíc nepřátel; ruští vojáci, táhnoucí do války se zrůdně rasistickým heslem Dobrý Čečenec je jedině mrtvý Čečenec, dostávali ke svým zločinům požehnání duchovních.

Postoj ruské pravoslavné církve k válce na Kavkaze dosáhl tragického vrcholu po zahájení její nové fáze v roce 1999, kdy ruská armáda pod záminkou odvety za výbuchy v Rusku, ze kterých byli bez jakýchkoliv důkazů obviněni Čečenci, začala Čečensko znovu proměňovat ve spálenou zemi. Patriarcha Alexij II. vydal 12. listopadu 1999 cynické prohlášení, ve kterém hovořil o podpoře "antiteroristických" operací ruských ozbrojených sil ze strany pravoslavné církve a o nutnosti obnovy zákonnosti a pořádku v Čečensku.

Za narušitele zákonnosti ruské veřejné mínění nepovažuje ruské vojáky, kteří se v Čečensku dopouštějí genocidy, ale výhradně kavkazské muslimy, kteří jsou vnímáni jako "fundamentalisté", páchající teroristické činy na pravoslavných křesťanech. Pravoslavní činitelé připomínají, že v poslední době bylo v oblasti uneseno osm pravoslavných kněží, aniž by zdůrazňovali, že islámské autority tyto akty odsuzují. Předseda Rady muftích Ruska Ravil Gajnutdin před časem konstatoval:

"Extremisté mohou být i mezi křesťany, židy i muslimy. Proto musíme rozlišovat, co je náboženství, co je extremismus, radikalismus a banditismus. My považujeme křesťany za své bratry, a to, že křesťan střílí na muslima a muslim

střílí na svého bratra křesťana, je obrovský hřích, který Nejvyšší neodpouští."

V očích mnoha Rusů válka na Kavkaze představuje boj mezi pravoslavnými křesťany a muslimy, čečenská muslimové ji však vnímají zcela jinak. Na otázku, zda má rusko-čečenský konflikt religiózní charakter a zda jde o válku Islámu proti křesťanství, čečenský vicepremiér Achmed Zakajev podle Lidových novin z 16. listopadu 1999 odpověděl:

"Náboženský charakter válka má, ale ne takový jaký říkáte. Čečenci jsou muslimové a bojují proti bezbožníkům. Jediná ideologie Ruska je právo silnějšího..."

Křesťané v Evropě a zvláště v naší zemi, která zná ruskou politiku z vlastní zkušenosti, tuto skutečnost většinou pochopili, ve svých srdcích stojí na straně muslimského Čečenska a rádi by nějak pomohli půl milionu uprchlíků i všem dalším obětem ruského násilí. Za ocitování stojí slova papeže Jana Pavla II., který v promluvě k věřícím na náměstí svatého Petra v Římě o svátku Všech svatých 1. listopadu 1999 řekl:

„Chtěl bych vás vyzvat, abyste prosili Pána o drahocenný dar míru pro zemi, která je nám tak drahá, pro Čečensko.“

U nás se už v říjnu 1999 předseda České biskupské konference kardinál Miloslav Vlk a předseda Ekumenické rady církví Pavel Smetana obrátili na ruského velvyslance v České republice se společnou výzvou, aby Rusko okamžitě přerušilo válečné operace a umožnilo mezinárodním organizacím poskytnout obětem války alespoň základní pomoc. 27. října kardinál Vlk na tiskové konferenci konstatoval, že není důležité, jakého jsou lidé v Čečensku vyznání, ale to, že potřebují pomoci.

Již předtím vykonala čin lidskosti Arcidiecézní charita Olomouc, která pomohla najít sedmadvaceti čečenským sirotkům z Grozného přechodné útočiště v domově charitního sanatoria poblíž Charkova na Ukrajině. Na její pomoc Čečensku lze přispět na účet s názvem Humanitární konto AChO, KB Olomouc, č.ú.19 -1068000407/0100, var. s.12. Dobří lidé jakéhokoliv vyznání mohou přispět také na pomoc pro čečenské uprchlíky, kterou zajišťuje společnost Člověk v tísni (ČSOB Praha, č.ú. 636033/0300, v.s. 111).

Mgr. Sumaja Hafudová - Sedláčková

Zpráva o islámském sympóziu konaném 19. 11. 1999 ve Vídni

Téma: Obraz Islámu na Západě v jeho školních osnovách (realita a odstraňování závad)

Liga muslimského světa, Rábita se sídlem v Mekce, svolala na dny 20. výročí činnosti Islámského centra ve Vídni společné setkání muslimů z celého světa, především z Evropy, a za účasti velkého počtu novinářů a zástupců církví.

Zástupce Světové ligy muslimů, mluvčí rakouských muslimů, představitel rakouského Ministerstva školství, člen vedení Centra a saúdskoarabský ministr pro islámské záležitosti přednesli úvodní projevy ke konání konference a svá poselství všem zúčastněným. Bylo poděkováno rakouským úřadům za umožnění konat takovou akci a za vstřícnost, jakou projevíly při snáhách o vzájemný dialog mezi muslimy a státem v Rakousku. Saúdskoarabský ministr přislíbil pomoc Saúdské Arábie při vytváření zdravých vztahů mezi oběma stranami, mezi požadavky muslimů a zájmy evropské společnosti.

Za rakouské muslimy poděkoval Centru jejich zástupce za velmi dobrou spolupráci. Podotkl, že 20 let jeho činnosti vykonalo více práce, než nejrůznější muslimské aktivity za sto let před založením Centra. Islám zůstával dlouhou dobu v Rakousku neznámým náboženstvím, ale situace se neustále zlepšuje díky vstřícnosti rakouského právního systému, který mimo jiné také umožnil výuku Islámu na zdejších školách. Ve Vídni byla nedávno založena

Islámská akademie pro přípravu učitelů náboženství pro rakouské školy. Otevřené školy (školy s demokratickou výukou v pravém slova smyslu) mají v budoucnu ukázat, je-li požadavek muslimů oprávněný, je-li Islám správný a pokrokový, což samozřejmě nezávisí jen na Islámu samotném, ale hlavně na charakteru a upřímnosti jeho vyznavačů.

Zástupce katolické církve mluvil ne ve jménu Boha jako ostatní, ale ve jménu kardinála Königa, a uznal přitom, že Islám je světové náboženství. Projevil radost nad existencí Centra, protože je důkazem svobody vyznání v zemi. Vyzval všechny ke společné cestě srdce.

Zplnomocněný zástupce Ministerstva školství Rakouska se svěřil, že si muslimy vždy představoval jako ohnivé a krvelačné bojovníky, ale dnes, když hledí do jejich tváří, není vidět ani touhu po krvi ani po ohni. Vyslovil svoji jedinou výhradu vůči Islámu a ostatním náboženstvím a to, že není vidět úsilí o společnou mírovou cestu.

Slovo předsednictva Centra bylo adresováno všem těm, kdož se zasloužili o růst činnosti Centra. Byl zmíněn zemský kancléř Viktor Klima a architekt Richard Lugaer, který projektoval tuto stavbu v celkové hodnotě 55 milionů šilinků. Další díkůvzdání patřila všem islámským zemím, jež se podílely na fi-

nancování tohoto nákladného projektu, díky kterému byla postavena velká mešita světového významu, jež jako zážrak vyrostla uprostřed křesťanské společnosti.

První přednáška je v plném znění uvedena jako samostatný článek pod názvem Vliv Islámu na civilizaci Západu.

O společenských a historických aspektech představ o Islámu ve školních osnovách Západu přednášela vysokoškolská lektorka arabštiny a islámské kultury paní Dr. Fauzia Alašmawi ze Ženevské univerzity:

Učebnice dějepisu na Západě obsahují islámskou tematiku jen na 3% svého obsahu. Zbytek je věnován historii evropské a americké. Jinde se mluví o Islámu v souvislosti s rozvojovými zeměmi a ještě více v souvislosti s vývozem nerostných surovin.

Evropa je reprezentována jako nejdůležitější středisko významných historických událostí, zatímco Střední Východ, Afrika a Ásie jsou ignorovány. Letným pohledem očí po stránkách takových učebnic lze zjistit, že v nich vše směřuje ke zdůraznění vítězství Evropy nad muslimy a k odmítnutí seznámit se s národem Arabů. Martín Strohmer, autor současné studie o tureckých a německých učebnicích dějepisu, dochází k závěru, že kořeny tak hojně rozšířené xenofobie lze nalézt v rasistických základech dějepisné výuky v Evropě.

Od středověku dodnes portrétuje Západ „ostatní“, tedy i muslimy odporným způsobem. Jde jim o to polekat a vystrašit malé děti již od samého začátku, kdy je možné se s Islámem setkat. Úplně stejně jsou tyto nevinné tváře vedeny k důvěře v média, která líčí muslima jako krvelačného, divokého a teroristu.

Evropský obsah výuky uvádí negativní a falešné představy o Islámu. Závěry, ke kterým došla studie UNESCO, mluví o naprostém rozdílu v obsahu dějepisné výuky v Evropě (Francie, Španělsko, Řecko) a v arabských a islámských zemích. Zavádějící je zejména to, že není zmínka o islámských vědcích. Prorok Islámu je uváděn jen jako Posel Boha na jedné straně a velmi talentovaný básník s nadpřirozenými vizemi na straně druhé. K tomu je ještě dodáno, že všechny války vedené muslimy byly bestiální a jejich cílem bylo podmanění.

Kapitolou samou o sobě jsou křížácké války. Obsah vyučování obecně mlčí nebo zavrhuje brutalitu a nenávisť, kterou se křížáci vyznačovali vůči všem obyvatelům Jeruzaléma, který byl z muslimských rukou vytrhnut v roce 1099. Vojáci pana papeže tam tehdy povraždili 70 tisíc obyvatel všech vyznání.

Ticho po pěšině je i v případě vlivu islámských učenců na renesanci, to je těch, kteří překládali díla řeckých učenců do arabštiny, aby je poté, co z Evropy vymizela, zase Evropané mohli překládat z arabštiny do latiny a následně do dalších evropských jazyků. A tak se nezmiňují ani o tom, jak byla tato díla muslimy obohacena. Při takovémto přístupu k celé věci v průběhu historie se nelze divit tomu, že mnoho evropských vědců odcizilo výsledky práce muslimů a začali se pokládat sami za jejich autory. Většina světa se dnes tedy mylně domnívá, co Evropané všechno vymysleli, zatímco to byli v mnoha případech dávno před nimi Arabové.

V učebnicích pro střední školy se lze setkat s názorem, že modernost Evropy spočívá i v tom, že zde není provozován Islám, tj. fanatismus, náboženský fundamentalismus, nebezpečí nenávisť, džihád a mučednictví.

Na téma Muslimové a evropské občanství hovořil Dr. Mustafa Cerić nejvyšší bosenský mufti:

V Evropě dnes žije 30 milionů muslimů. Lze je rozdělit do tří skupin: původní (bosenská, albánská, turečská, makedonská, Bulhaři, kosovská, aj.), přistěho-

valci a potomci přistěhovalců. Islám se již v mnoha evropských zemích stal druhým majoritním náboženstvím. Dr. Cerić nepovažuje Evropu ani za Dár al-Islám, protože v ní mají muslimové jen nepatrnou moc, ani za Dár al-harb, protože některé aspekty islámského práva zde mohou být vykonány. Pokládá ji jednoduše za Dár al-sulh, protože je tu možno žít Islám v návaznosti na společenskou smlouvu. Je velký rozdíl v přístupu Evropy k Islámu a v přístupu muslimů k Evropě. Evropa je bere takové, jací jsou, a muslimům chybí znalosti o tom, jaká je Evropa. Evropa je připravena tolerovat Islám v jeho domově, ale není dnes připravena přijmout muslimy ve svém politickém a kulturním životě. Na druhé straně jsou muslimové připraveni přijmout Evropu, jaká je, ale nečiní dost v nabývání vědomostí o evropském politickém, společenském a kulturním rozvoji, který by změnil jejich pozici v evropské společnosti.

Závěrem Dr. Cerić vyzval všechny bratry a sestry, aby učili Evropu přijímat muslimské hodnoty a zařadit je do budování prosperující a svobodné Evropy.

Prof. Dr. Ali Ibn Abdulláh Addafáa

(profesor matematických věd a jejich historie na Univerzitě krále Fahada pro ropu a minerály, Zahran - Saúdská Arábie)

Vliv Islámu na civilizaci Západu

Úvod

Již od samého počátku islámského náboženství začali muslimové řídit své intelektuální aktivity v mnoha vědních oborech. S použitím geometrie mohli určit qiblu, s použitím astronomie začátek svatého měsíce ramadánu a s použitím především algebry dobře následovali zákon o rozdělování dědictví pozůstalým. Nikdy se neomezili jen na aplikování věd, jež rozvinuli nebo sami založili, ale použít jich ke všedním potřebám a pro dobro lidstva.

Svatý Korán vybízí člověka k bádání a pozorování vesmíru a Země. Stal se skutečnou hnací silou, jež se skrývala za vědeckými výzkumy. Takovéto pojetí přímo odpovídá koránským veršům:

„Bůh vyvýší na vysoký stupeň ty z vás, kteří věří a kterým bylo dáno vědění“ 58:11

„Řekni, cožpak jsou si rovni ti, co vědí, s těmi, co nevědí? Ale to si uvědomí jen ti se schopností přemýšlet.“ 39:9

„Řekni, ó Pane, přidej mi vědění.“ 20:144

„A Boha se opravdu bojí jen ti z jeho služebníků, kteří jsou obdařeni věděním.“ 28:35

„A takové příklady předkládáme lidem, ale rozumějí jim jen ti, kteří mají vědění“ 43:16

„Nún, a při peru a přítom, co píš.“ 68:1

Stejně tak podněcoval Svatý Posel - NMBŽ k vědychtivosti, což dokonce učinil povinností pro každého muslima, přičemž řekl např.:

„Usilovat o vědění je povinností každého muslima.“

„Andělé rozprostřou svá křídla nad každým o vědění usilujícím v úplné spokojenosti nad tím, čeho dosáhl.“

„Kdo se ubírá po cestě vědy, tomu Bůh usnadní jeho cestu do ráje.“

„Kdo se vydal usilovat o vědění, ten je na stezce Boží na které setrvá dokud by z ní nesestoupil.“

„Vše, co je ve vesmíru, usluje o odpuštění učencům.“

„Učenci jsou dědicové proroků.“

„Byl jsem vyslán jako učitel.“

„Převaha učence nad zbožňovatelem je jako moje převaha nad nejnižším z vás.“

Dodáváme také ty ze skvělých památek, jež motivují usilovat ve vědění i za cenu velmi vzdáleného místa: „Budte vědychtiví, i kdyby jste se kvůli tomu měli dostat až do Číny“, do posledního dne věku: „Usilujte o vědění od kolébky po hrob“ a z jakéhokoliv zdroje: „Moudrost je pátrání věřícího, který ji nabírá a je mu přítom jedno, z které číše pochází“.

Poskytnout vědění, je tím nejtědřejším, co lze poskytnout.

nout, a zároveň největším prokázaným dobrem. „Jeden vědec ze všech vědců národa má větší cenu nežli zahynutí několika barbarů“, „Smrt kmene je lepší než smrt vědce“ atd.

A tak tedy, když se Arabové seznámili s principy Islámu, stali se na krátké období zaznamenané historie silným národem, který získal převahu nad mnohými zeměmi. V prvních šesti stoletích hidžry se Islám dostal do mnoha koutů světa a učinil z Bagdádu, Kordoby, Káhiry, Damašku, Mekky, Mediny, Marakeše a dalších měst vzkvétající střediska vzdělanosti a vědeckého bádání.

Proto se 3.a 4.století hidžry pokládá za zlatý věk arabské a islámské kultury, kterému svět mnoho dluží. Není to jen proto, že se díky nim uchovaly staré vědecké spisy, jež zdědili, ale i pro slavný výzkum a objasnění, které Arabové a muslimové podnikli v nejrůznějších vědních oborech. Bylo to ve stejném období, kdy západ a Evropa právě prožívaly dobu temna a úroveň vědy na těchto územích tehdy dosahovala své nejnižší úrovně.

Moderní výzkumy potvrdily, že svět dluží arabským a muslimským vědcům uznání za to, že po dlouhý čas pracovali na pokroku poznatků v době, kdy Evropa žila v úplném temnu. Dokonce i teoretické vědy, kterými se zabývali řečtí filozofové, obohatily moderní svět právě díky islámským pramenům. Staré latinské překlady řeckých rukopisů se opíraly o islámské záznamy. Lze říci, že řecká učení přišla do Evropy poté, co je muslimové obohatili o svůj nezanedbatelný podíl.

Nikdo není dost dobře schopen popsat službu, kterou Arabové a muslimové světu prokázali prospívali z dobytí mnoha území, vzájemně propojili jednotlivé kultury a vtiskli jim modernější tvář. Tyto kultury jim pomohly vést do světa arabskou a islámskou vzdělanost, jež je několikrát předhnila. Z toho jasně plyne, že islámské náboženství je v pravdě hnutí, jež si zasloužilo aplikování do každodenního života.

Není pochyb o tom, že Arabové a muslimové těžili nejprve z hodnot národů, které byly před nimi a později od národů, s kterými se setkávali při islámských výbojích. Dědictví těchto národů je jejich společným výsledkem, jež následně rozvíjeli.

Tak lze definovat civilizaci jako společné dědictví produktů různých národů.

Arabská a islámská civilizace byly doprovázeny vědou v pravdivé podobě a s hluboko zapuštěnými kořeny. Obrátila se na rozum, srdce, a emoce, protože se tato civilizace vyznačovala příslušností k jedné knize seslané Moudrým, jež obsahuje mnoho veršů vybízejících k úsilí o nabírání vědomostí a teorií a k přemýšlení o všem, co se týká vesmíru a Země, poznatků o duši a o poznání Božích zjevení v duších a horizontech, že vidění vede k pravdě a uvádí život do perfektní podoby. Zajatci z bitvy u Badru přijali od Posla Božího NMBŽ -, který byl vyslán ke všem lidem světa jako učitel, podmínku k propuštění na svobodu, že budou učit děti muslimů číst a psát.

Nesmíme opomenout náboženskou toleranci, kterou se pyšnila islámská civilizace a která neměla obdoby u žádných z předchozích civilizací založených na náboženském základě. Byly jí vlastní principy bezpečnosti, spolupráce a společné moci muslimů i nemuslimů, z nichž měl každý svá práva a své povinnosti, a v které nezbylo místa pro sektářství a rasismus.

Rozkvetly koránské vědy, hadíthy, fikh, chuláf a arabská literatura a vědci k tomu přispívali svým dobrovolným dílem. Prozkoumávali se početné teorie v přírodních vědách, v matematice, fyzice, astronomii, farmacii, chemii, architektuře a geografii. Arabští a muslimští vědci jsou ti, kdo položili základy směru vědeckého výzkumu a není to Francis Bacon, který je v západních zemích označován za zakladatele vědeckého směru zvaného metoda experimentální.

Bohu náleží dík a chvála za arabské a islámské vědce, kteří převzali od Řeků výsledky jejich vědeckých výzkumů a rozšířili je o mnohá vysvětlení a opravili v nich mnoho chyb, jež se objevily během muslimy prováděného studia. Pak Arabové uskutečňovali své vlastní vědecké výzkumy, které se staly čerpací stanicí pro takové západní vědce, jako byli Galileo, Newton, Napier, Gauss a Einstein. Nebyť muslimských vědců jako Ibn Al-Hajtham, Al-Birúní, Ibn Síná (Avicena), Džábir Ibn Hajján, Abú Júnas, As-Sadafí, Ar-rází, Al-Chawárizmí, Thábit Ibn Gorra a další zaostávala by dnešní civilizace taková, jakou ji dnes vidíme, asi o 500 let.

Ram Lando má pravdu, když říká ve své knize *The Good Deeds of Arabs That Promoted Civilization*, že „Navzdory faktu, že muslimové vydali lidstvu mnoho vědeckých objevů, většina Američanů a Evropanů nemá ponětí, z kterého archivu převzal křesťanský svět svou vědeckou výbavu, moderní západní svět nemůže zapřít, že by dnešní úrovně bez nich dosáhnout nemohl.“

Status islámské civilizace

Od roku 476 po Kr. se začala západní část Římské říše pod tlakem germánských nájezdů postupně zmenšovat. Asi o dvě století později začalo světlo Islámu ozařovat Byzantskou říši, která se již ocitla v kulturním a hospodářském zaostávání. A tak se již historikové dávno dohodli označovat tuto epochu dobou temna pro zcela zřetelný pokles a pád řecké a latinské vzdělanosti, což platilo až na malé výjimky. Ve stejném období však islámská kultura jen kvetla. Arabští a muslimští učenci se dnem a nocí oddávali horlivým překladům, vysvětlováním, komentováním a tříděním vědeckých poznatků, počínaje tím, co zanechali Řekové.

Období pravověrných a umajjovských chalífů bylo obdobím růstu, pokroku, politické stability a soudržnosti. Pak nastalo období abbásovské, což bylo období arabské a islámské civilizace. Abbásovští chalífové jako např. Ar-Rašíd, Al-Ma'mún nebo Al-Mutawakkil se snažili povzbuzovat k vědyčtivosti a vyfbrat od národů poplatky. A tak Hárún Ar-Rašíd zavedl oficiální poplatek zvaný džizja, zatímco Al Ma'mún platil zlatem tomu, kdo překládal z cizích jazyků. Chalífové se velmi dobře starali o stánky vědy a poznatků, jako byl např. Dům moudrosti (bejtul hikmaty) v Bagdádu, (dárul hikmaty) v Káhíře, dům vědy (dárul ilmi) v Al-Mausilu a Velká mešita v Sanáa. Tato střediska se později stala univerzitami, atraktivními pro studenty z celého světa. Je třeba se zmínit také o tom, že Arabové a muslimové nejprve 50 let horlivě předkládali z cizích jazyků, pak začali třídít a klasifikovat poznatky a při tom sami tvořit nové věci. A oni mají podíl na uvedení mnoha objevů, z nich:

1/ Algebra a rozvoj základních početních metod v řešení

aritmetických, algebraických, geometrických a trigonometrických úloh

2/ Goniometrické funkce a matematické tabulky

3/ Nula a její role v aritmetických operacích, což vedlo k objevu desetinných čísel a desetinných zlomků

4/ Věda o některých optických a zrakových jevech, jež představovala veškeré počátky optiky a akustiky

5/ Způsob zkapaňování, vypařování a krystalizace, průzkum kovů

6/ Volný zarážkový krok hodin, kyvadlové hodiny

7/ Střelný prach a výroba papíru z bavlny, lnu a textilu

8/ Malomocenství, spalničky a rozdíl mezi nimi

9/ Léčba srdečních onemocnění

10/ Metoda psychologické léčby

11/ Umrťování (při lékařském zákroku)

12/ Způsob odstranění močových kamenů

13/ Chirurgický způsob se vzduchovou trubicí

14/ Malý krevní oběh neboli plicní

15/ Kresba mapy světa

16/ Elementární hmotnosti kovových a nekovových prvků

17/ Mechanika a hydrostatika

18/ Změna hustoty vody v závislosti na teplotě a její slavnosti

19/ Objev fenoménu duhy

20/ Astronomická observatoř

21/ Zákon o zachování hmoty

Každé období má své průkopníky, kteří vedou jeho intelektuální hnutí. Tak mělo Řecko svého Aristotela, Sokrata, Platóna, Hippokrata a Pythagora. Alexandrie měla slavné ptolemájovce, Euklida, Archiméda a Galéna. Pokud jde o období arabské a islámské kultury, je téměř nemožné uvést všechny jeho osobnosti, ale zmíníme se alespoň o několika nejvýznamnějších: Al-Birúní, Al-Chawárizmí, Ar-Rázi, Ibn Hajtham, Ibn Síná, Al Batání, Al-Bauzadžání, Ibn Aš-Šátír, Ibn Nufís, Džábír Ibn Hajján, At Túsí, Al-Džáhiz, Ibn Maskauwíjah, Ad-Dumajrí, Ad-Dajnúrí, Ibn Al-Bassál, Ibn Al-awám, Ibn Al Bajtár, Al Modžarítí, Al-Idrísí, Ibn Mádžid, Al-Hamadání, Ibn Džaldžal, Al-Qazwíní, Al-Masúdí, Ichwán As-Safá, Džilán Al-Wafá, Umar Al-Chajjámí, Al-Fárábí, At-Tífaší, Al-Cházíní, Aš-Šajrází, Al Kindí, Jágút Al-Hamawí, Al-Asmaí, Al-Balchí, Ibn Hawal, Abú Al-Fidái, Ibn Batúta a Ibn Chaldún.

Čím prospěli arabští a muslimští vědci

Západní civilizace a její obroda by nebyla vůbec kdy vznikla, nebýt toho, že kopírovala a přebírala obsáhlé výsledky vědeckých výzkumů od islámské civilizace. Před tím však docházelo k věznění učenců a intelektuálů kněží. A tak například Galileo zemřel úplně zbytečně, avšak onu myšlenku, že se země otáčí, převzal od muslimských učenců. Zrovna tak De Malash byl v Římě vězněn až do své smrti, protože souhlasil jak s Ibn Hajthamem tak s Gudbedem Dín Aš-Šajrázím, kteří podali vysvětlení, jak při dešti vzniká duha: „Duha vzniká, když sluneční paprsky procházejí kapičkami vody přítomnými v atmosféře při padání deště, a tak dají vzniknout vnějšímu obrazu, který vstupuje k pozorovateli“. Ve stejnou dobu se kněží snažili lidem namluvit, že duha vzniká z dovolení Božího pro jejich potrestání.

Pod správně vedenou islámskou moudrostí se stala Andalusie a Sicílie středisky umění, věd, kultury a architektury a zároveň útlakem pro uprchlé vědce, kteří v nich hledali azyl před útlakem kněží, ze všech koutů Evropy. Jenže musíme s velkou lítostí konstatovat, že to netrvalo dlouho, nepřátelé Islámu začali válčit proti Arabům na mnoha jejich územích, až padla Tulajtula (Toledo) v roce 475 h. (1085 po Kr.). Křesťan Remond představoval největšího intelektuála v Tulajtule (Toledu), protože začal zakládat instituci pro překládání arabských spisů do latiny, které se ještě ve stejném roce stačili rychle rozšířit po Evropě.

V roce 621 h.(1224 po Kr.) založil Fridrich II. Neapolskou univerzitu pro překlad arabských děl do latiny, jež byly následně rozšiřovány po celé Evropě. A tak nezbylo univerzitám Francie, Anglie a Itálie, než se opírat o překlady z arabštiny, dokud nenastala velká evropská renesance. Jak už se tak stává, západní vědci ukradli některé teorie a myšlenky muslimských vědců, přivlastnili si jejich autorství. Následující příklady ukazují některé z takových případů:

1/ Al-Káší (zemřel v Kašanu 839 h.) rozvinul teorii dvojčlenu s kladným či záporným exponentem v podobě celého čísla nebo zlomku. Nebyl to Izák Newton, jak se traduje u západních vědců, jemuž se to připisuje. Al- Káší také tvrdil, že dráha planet je eliptická, nikoli kruhová, což jasně plyne z jeho knihy Nuzhatul hadáig, jenomže západní vědci připisují tento objev Johanu Keplerovi.

2/ Západní vědci připisují zavedení algebraických znaků a znamének početních operací francouzskému vědci Viétovi (1540-1603 po Kr.), ale Abú Al-Hasan Al-Galsádí Andaluský (1410- 1486) užil algebraické znaky a znaménka početních operací ve své knize Kašf allmahdžúb fi ilm ghujúb.

3/ Al Hasan Hamadání byl prvním, kdo přemýšlel o gravitační teorii na vědecké úrovni. Za ním následoval Abú Ar-Rajhán Al-Bírúní (362 - 440 h.), který tuto teorii rozpracoval. Není to, jak se falešně na západě traduje, že ono prvenství o myšlenkách teorie gravitačního pole náleží Newtonovi.

4/ Džábír Bin Hajján Al-Azdí (101-197 h.) a Al-Hasan Ibn Hajtham Al-Basír (354 - 443 h.) byli průkopníky vědecké metodologie, nikoliv Francis Bacon (1561-1626 po Kr.).

5/ Thábit Ibn Gurra (221 - 288 h.) byl jedním z těch, kteří položili základy integrálnímu počtu, a to určením objemu tělesa, které vznikne rotací plochy kolem osy paraboly, přičemž je tato plocha ohraničená právě touto parabolou a přímkou, jež je kolmá na osu této paraboly. Newton a německý matematik Leibniz nebyli zakladateli zmíněného matematického oboru, což se dodnes tvrdí, pouze tuto teorii rozvinuli do dnešní podoby.

6/ Avicena (371-428 h.) byl první, koho napadl první pohybový zákon: „Těleso setrvává v klidu nebo v rovnoměrném přímočarém pohybu, dokud na něj nezačne působit z vnějšku jiné těleso silou“, což zaznamenal do svého díla Aš-Šafá. Nebyl to Newton!

7/ Abú Al-Barakát Alláhi Bin Malka Bagdáský (480-560 h.) byl znám jako svého času jediný, kdo objevil třetí pohybový zákon: „Každá akce vyvolá stejně velkou reakci opačného směru“, což objasnil ve svém spise Almuatabaru fi al-hikma, nikoliv Newton.

8/ Ibn Júnas As-Sadaří Egyptský (zemřel 399 h.) vynalezl volný zarážkový krok, souvisí s kyvadlovými hodinami, což se připisuje Galileovi. Byl rovněž označen za průkopníka logaritmů, a to s odvozením rovnice

$$\cos \alpha \cos \beta = 12 \cos (\alpha + \beta) + 1/2 \cos (\alpha - \beta)$$

Západní vědci mívají sklony připisovat vynález logaritmů skotskému vědci Janu Napierovi (1550 - 1617 po Kr.).

9/ Umar Al-Chajjámí (436-517 h.) položil první základy analytické geometrii a nikoliv René Descartes, a sice řešením rovnic třetího stupně a s využitím kuželoseček. Kořen rovnice dostal určením souřadnice x pro průsečík kuželosečky s kružnicí anebo průsečíkem dvou kuželoseček. Al-Chajjámí byl též první, kdo se pokusil klasifikovat rovnice podle jejich stupně a počtu členů. Tak je rozdělil do 25 skupin. S politováním však musíme říci, že se klasifikace rovnic připisuje na západě Holanďanu Simonu Stevinovi (1548- 1620 po Kr.).

10/ Abú Bakr Al-Kardží (zemřel 441 h.), jediný Diofantův nástupce v aritmetice. Vymyslel trojúhelník koeficientů binomického rozvoje, často se lze setkat s tvrzením, že toto autorství náleží Pascalovi. Tento fakt si matematikové uvědomili po nálezů čínského spisu od Čoši Kaye (1303 po Kr.), v němž vysvětlil způsob určení těchto koeficientů s využitím trojúhelníku koeficientů binomického rozvoje, jak i vzpomenu Nasír Ad-Dín At Túsí (597 - 672 h.) v mnoha spisech At-Túsí rozptýlil ve své knize Nádhera v algebře všechna podezření, zda Al-Kardží vymyslel tento trojúhelník. Saláh Ahmed a Rašíd Rášid také uvádějí autorství Al-Kardžího.

11/ Zakladatel algebry Muhammed Ibn Músá Al-Chawárizmí (164-235 h.) byl prvním, kdo objevil determinant, který byl dále rozvíjen japonským matematikem Sieki Šinsukem (1642-1708). Němec Leibnitz dospěl k výrazu sestavenému z koeficientů rovnic, který dnes nazýváme determinantem, proto mu tento vynález bývá na západě často připisován.

12/ Anglický vědec David King (1970 po Kr.) dokázal, že mnoho astronomických teorií Koperníka bylo převzato z knihy Abú Abdulláha Al-Battáního, který vymyslel mnoho matematických funkcí a trigonometrických vztahů.

13/ Abú Al-Fath Al-Cházíní, (zemřel 550 h.) se proslavil knihou Cena moudrosti, která obsahuje vědomosti z mechaniky a z hydrostatiky. Al Cházíní předběhl Torricelliho v tom, že ukázal, že vzduch je hmota mající hmotnost. Ukázal, že pro plyn existuje nadnášejší síla jako pro kapaliny a že těleso ponořené ve vzduchu si jakoby zmenšuje svoji skutečnou hmotnost a že hodnota, o kterou ta hmotnost klesla, souvisí s hustotou vzduchu. Ukázal, že Archimédův zákon neplatí jen pro kapaliny, ale i pro plyny, a tak připravil vynález tlakoměru, vakuované trubice a pumpy. Dlužno jen dodat, že Al-Cházíní předběhl Torricelliho a Pascala.

14/ Riegomontánus (1436-14,,76 po Kr.), německý vědec proslulý řešením trojúhelníků, jako první v Evropě napsal knihu v tomto oboru (1464). Předkládané teorie převzal od Abú Wafá (328-388 h.).

15/ Prvním, kdo zcela jasně mluvil o oběhu Země, byl Aš-Šaríf Al-Idrísí (493-560 h.), nikoliv Koperník, kterému je na Západě připisován tento objev.

Závěr

Islámská a arabská civilizace představuje světový rekord v rozvoji lidského rozumu. Jsou pro ni charakteristické velké hodnoty a otevřenost. Neuzavřela se sama do sebe jako západní kultury během středověku. Inteligentní badatel v ní vysoko dosáhl, neboť islámský národ také vysoko pozvedl vědecké poznatky, zatímco ostatní svět právě prožíval temno. Sama Evropa žila v primitivismu, nevědomosti a zaostávání. Když se chtěla vymanit z područí svého nízkého postavení, shledala, že je pro ni nanejvýš nutné studium, bádání a výzkumy dosažených výsledků předních muslimských učenců nejrůznějších vědních disciplín, aby tak také mohla ochutnat sladký nápoj z kalicha vědění.

Islámská civilizace předčila autoritu osvícených spisů, které arabští a muslimští vědci nashromáždili. Vědci východu i západu žasnou nad jejich genialitou, protože jsou to ti, kdo stavěli prestižní univerzity na východě i západě svého teritoria. Měli převahu v budování univerzit v celé Andalusii a na Sicílii, které představují první moderní zdroje nejrůznějších učen v celé Evropě.

Dnešní islámský národ je konfrontován s vědeckým studiem, o jehož nezanedbatelný podíl se zasloužili arabští a muslimští vědci z nejrůznějších vědních disciplín. Jsou jim předváděny vynálezy a objevy jejich předků jako část jejich národního dědictví. Jejich osobitost jasně ukazuje, že muslimové jsou dědici tohoto slavného národa a jsou také prvními lidmi, kdo téma o nezbytnosti vědy a umění pro člověka takto předkládají.

V současnosti, kdy se střetává přítomnost s minulostí ve jménu budoucnosti, vyzýváme vědce k tomu, že je nezbytné vyučovat předmět dějin příslušného vědního oboru. Není pochyb o tom, že moderní vědecké teorie mají své kořeny zapuštěny hluboko v historii, aby se tím prohloubily a znovu interpretovaly v duchu každého vědeckého badatele, když se učí z původní historie.

Mnoho pedagogů z celého světa se shodlo na tom, že historický přístup k věci znamená úspěšnější a silnější prostředek, podepřený logikou, k vědeckým poznatkům, protože učení se různým poznatkům bez povědomí o jejich historii bude nepodložené, neuspořádané a mlhavé.

Z arabštiny přeložila Sumajja Hafudová, která se tímto čtenářům omlouvá za možné nedostatky v přepisu jmen a názvů z arabštiny do češtiny.

Zpráva o činnosti ústředí i organizací

V době ramadánu nedošlo k větším akcím kromě již tradičně se konajícího velmi hodnotného shromáždění muslimů, hlavně zásluhou Svazu islámských studentů.

K Připravovanému zákonu o náboženských organizacích ohlásili jsme svoje stanovisko Českému helsinskému výboru.

Na třebíčském hřbitově pro muslimy byl vykonán jeden pohřeb.

Naši příznivci

M. Dib Debs, Szkaldera Toief, Hani Baloush, Hana Strolená, Ing. Vítězslav Matuška, Radim Vastl, Dr. Abdul Rahman Tout, Ing. Thajeb A., Irena Nikodýmová, Anna Krayemová, Hasan Sari Kouzal, Vladimír Benátský, J. Al Haje Benešová, René Mahmud Bahjad, Hana Sulejmani, Ing. Luboš Krepl, Mgr. Lajla Kotačková, Mohamed Ali Šilhavý.

Všem srdečně děkujeme!

Súra 2., v. 255 Verše trínu

Ústředí muslimských náboženských obcí a organizací zakoupilo na třebíčském hřbitově pozemek pro pohřbívání zemřelých muslimů. Ostatní náklady spojené s pohřbem však musí zaplatit pozůstalí (převoz, úpravu apod.) Nutno pohřbívat v rakvi. Stanovení data a termínu pohřbu - telefonicky na správu hřbitova: tel.: 0618/821 057 - paní Pátková, Vejdovská.

V Třebíči dne 9. února 2000, 3. dzíl ka'da 1420

Majitel a vydavatel: Al Ittihad Al Islami,

Ústředí MNOO v České republice,

Redaktorka Mgr. Lajla Kotačková, Nikodemova 6,
674 01 Třebíč.

Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt
v Brně, č. j. P/3-22-70/92 ze dne 11. 6. 1992.

Novinová zásilka, vyplaceno v hotovosti u pošty Třebíč 1.